

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 2009/4

Karar Sayısı : 2011/15

Karar Günü : 13.1.2011

R.G. Tarih-Sayı : 15.10.2011-28085

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN : Serik 1. Asliye Hukuk Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU : 20.8.2008 günlü 5737 sayılı Vakıflar Kanunu'nun, geçici 5. maddesinin Anayasa'nın 10. maddesine aykırılığı savıyla iptali istemidir.

I- OLAY

Vakıf şerhinin terkinin için açılan davada itiraz konusu kuralın Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme iptali için başvurmuştur.

III- İPTALİ İSTENEN YASA KURALI

A- İtiraz Konusu Yasa Kuralı

5737 sayılı Kanun'un iptali istenen Geçici 5. maddesi şöyledir.

'GEÇİCİ MADDE 5- Vakıf şerhleri ile ilgili devam etmekte olan davalarda; diğer kanunlarda yer alan zamanaşımı ve hak düşürücü sürelerle ilişkin hükümler bu Kanun açısından uygulanmaz.'

B- Dayanılan Anayasa Kuralı

Başvuru kararında Anayasa'nın 10. maddesine dayanılmıştır.

IV- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi gereğince Haşim KILIÇ, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Sacit ADALI, Fulya KANTARCIOĞLU, Ahmet AKYALÇIN, Mehmet ERTEN, A. Necmi ÖZLER, Serdar ÖZGÜLDÜR, Şevket APALAK, Serruh KALELİ ve Zehra Ayla PERKTAŞ'ın katılımlarıyla 29.1.2009 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında, dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

V- ESASIN İNCELENMESİ

Başvuru kararı ve ekleri, işin esasına ilişkin rapor, itiraz konusu yasa kuralı, dayanılan Anayasa kuralı ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği düşünüldü:

Başvuru kararında, 5737 sayılı Kanun'un Geçici 5. maddesinde, kanunlarda yer alan zamanaşımı ve hak düşürücü sürelerle ilişkin hükümlerin vakıf şerhlerinin terkinin ile ilgili davalarda uygulanmayacağı belirtildiğinden, diğer kişiler ile vakıflar arasında ayırım yapılmak suretiyle eşitsizlik oluşturulduğu, bu nedenle kuralın Anayasa'nın 10. maddesinde yer alan eşitlik ilkesine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Vakıf, bir mülkün menfaatlerinin sosyal ve kültürel hizmetlere tahsis edilmek üzere özel mülkiyetten çıkarılarak temlik ve temellükten yasaklanmak suretiyle kamu yararına özgülenmesidir. Vakıflar sahip oldukları bu özellikler nedeniyle hukukumuzda diğer kurumlardan farklı düzenlemelere bağlı tutulmuşlardır.

Gerek Türk Medeni Kanununda gerekse Vakıflar Kanunu ve diğer kanunlarda, vakıflara ait taşınmazların kazandırıcı zamanaşımı yoluyla kazanılmasının mümkün olmadığı belirtilmiştir. Türk Medeni Kanunu'nun 117. maddesinde 'Vakıfların malları üzerinde zilyetlik yoluyla kazanma hükümleri uygulanmaz' kuralı yer almaktadır. Aynı hüküm 5737 sayılı Kanun'un 23. maddesinde de yer almıştır. Ayrıca aynı Kanun'un 15. maddesinde 'Vakıfların hayrat taşınmazları haczedilemez, rehnedilemez, bu taşınmazlarda mülkiyet ve irtifak hakkı için kazandırıcı zamanaşımı işlemez' kuralı, 18. maddesinin son fıkrasında ise 'Vakıf şerhleri ile ilgili olarak, diğer kanunlarda yer alan zamanaşımı ve hak düşürücü sürelerle ilişkin hükümler uygulanmaz' kuralı yer almaktadır. Tüm bu düzenlemelerden de anlaşılacağı üzere yürürlükteki kanunlar uyarınca vakıf mallarının zilyetlik yoluyla kazanılması mümkün değildir. Ancak Türk Medeni Kanunu hükümlerine tabi olmayan eski vakıfların icareteyn ve mukataaya bağlanmış olan taşınmazlarının tasfiyesi amacıyla bu taşınmazlara ait taviz bedellerinin ödenmesi koşuluyla özel mülke konu olabileceği belirtilmiş ve buna ilişkin düzenlemelere 2762 sayılı eski ve 5737 sayılı yeni Vakıflar Kanununda yer verilmiştir. Yasakoyucu her iki kanunda da bu taşınmazların tasfiyesini taviz bedelinin ödenmesi koşuluna bağlamıştır. Dolayısıyla üzerinde vakıf şerhi bulunan bir taşınmazın, kullanıcısının mülkiyetine geçirilmesi ve vakıf şerhinin silinmesi, Kanunda belirtilen taviz bedelinin ödenmesi koşuluyla mümkün kılınmıştır.

5737 sayılı Kanun'un 18. maddesine göre tapu kayıtlarında, icareteyn ve mukataalı vakıf şerhi bulunan gerçek ve tüzel kişilerin mülkiyetinde veya tasarrufundaki taşınmazlar, işlem tarihindeki emlak vergisi değerinin yüzde onu oranında taviz bedeli alınarak serbest tasarrufa terk edilir. Bu kanun hükümleri gereğince taviz bedelinin tamamı ilgili vakıf adına ödenmedikçe, taşınmaz üzerindeki temlik tasarruflar tapu dairelerince tescil olunmaz.

Yukarıdaki düzenlemelerden de anlaşılacağı üzere tasfiye edilen vakıflara ait mallardan hayrat niteliğinde bulunmayanların mülkiyetinin tasarruf edene geçmesi için getirilen taviz bedeli, bir anlamda taşınmazın takdiri kıymeti niteliğinde olup taşınmazı kullanan tarafından ödenmesi öngörülmüştür. İtiraz konusu kuralda ise Yasakoyucu, vakıfların hak ve menfaatlerini korumak amacıyla vakıf şerhleri ile ilgili devam etmekte olan davalarda diğer kanunlarda yer alan zamanaşımı ve hak düşürücü sürelerle ilişkin hükümlerin vakıflar hakkında uygulanmayacağını belirtmiştir. Dava konusu kuralın gerekçesi incelendiğinde kuralın daha çok taviz bedelinin tahsili amacıyla getirildiği anlaşılmaktadır. Çünkü madde gerekçesinde düzenlemenin açıkça taviz bedellerine ilişkin olduğu ve vakıfların hak ve menfaatlerinin korunmasının amaçlandığı belirtilmiştir.

Anayasa'nın 10. maddesinde düzenlenen eşitlik ilkesi ile eylemli değil hukuksal eşitlik öngörülmektedir. Eşitlik ilkesinin amacı, aynı durumda bulunan kişilerin yasalarca aynı işleme bağlı tutulmalarını sağlamak ve kişilere yasalar karşısında ayırım yapılmasını ve ayrıcalık tanınmasını önlemektir. Bu ilkeyle, aynı durumda bulunan kimi kişi ve topluluklara ayrı

kurallar uygulanarak yasa karşısında eşitliğin ihlâli yasaklanmıştır. Durum ve konumlardaki özellikler, kimi kişiler ya da topluluklar için değişik kuralları gerekli kılabilir. Aynı hukuksal durumlar aynı, ayrı hukuksal durumlar farklı kurallara bağlı tutulursa Anayasa'nın öngördüğü eşitlik ilkesi ihlâl edilmiş olmaz.

Vakıfların özellikleri dikkate alındığında bu kurumların diğer gerçek veya tüzel kişilerle aynı hukuksal durumda bulunmadıkları açıktır. Farklı hukuksal durumda bulunanların ayrı kurallara tabi tutulması Anayasada yer alan eşitlik ilkesine aykırılık oluşturmaz.

Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural, Anayasa'nın 10. maddesine aykırı değildir. İtirazın reddi gerekir.

VI- SONUÇ

1- 7.5.2010 günlü, 5982 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun uyarınca, 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile ilgili gerekli düzenlemeler yapılmadan, Mahkeme'nin çalışıp çalışamayacağına ilişkin ön meselenin incelenmesi sonucunda; Mahkeme'nin çalışmasına bir engel bulunmadığına, Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, Fettah OTO, Zehra Ayla PERKTAŞ ile Celal Mümtaz AKINCI'nın, gerekçesi 2010/68 esas sayılı dosyada belirtilen karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

2- 20.2.2008 günlü, 5737 sayılı Vakıflar Kanunu'nun Geçici 5. maddesinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve itirazın REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

13.1.2011 gününde karar verildi.

Başkan	Başkanvekili	Üye
Haşim KILIÇ	Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Fulya KANTARCIOĞLU

Üye	Üye	Üye
Ahmet AKYALÇIN	Mehmet ERTEN	Fettah OTO

Esas Sayısı : 2009/4
Karar Sayısı : 2011/15

Üye

Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye

Zehra Ayla PERKTAŞ

Üye

Recep KÖMÜRCÜ

Üye

Alparslan ALTAN

Üye

Burhan ÜSTÜN

Üye

Engin YILDIRIM

Üye

Nuri NECİPOĞLU

Üye

Hicabi DURSUN

Üye

Celal Mümtaz AKINCI